

Monitieteiset perusterveydenhuollon tutkimuksen päivät Oulussa 19.–20.4.2018

Järjestyksessään toinen otsikossa mainittu tapahtuma järjestettiin tänä keväänä Oulussa. Osallistujia oli paikalla ympäri maan, ja ilahduttavan paljon mukana oli nuoria erikoistuvia lääkäreitä. Kahden päivän aikana saimme kuulla mielenkiintoisia ajatuksia, tutustua meneillään oleviin tutkimuksiin ja osallistua antoiisiin työpajoihin.

Monitieteisyys tuli hienosti esiin esimerkiksi professori Raija Korpelaisen luennossa, jossa käsiteltiin yhdyskuntasuunnittelun merkitystä ihmisten arkiliikuntaan ja täten koko kansanterveyteen. Hänen tutkimusryhmänsä tekemässä laajassa systemoidussa katsauksessa todetaankin, että helposti käytettävissä olevat, esteettiset ja turvalliset kevyen liikenteen ratkaisut lisäävät ihmisten liikkumista. (Kärmeniemi M ym. *Ann Behav Med* 2018;52:239)

Empatia potilas-lääkärisuhteessa ei aina toteudu toivotulla tavalla

Sekä potilaat että lääkärit pitävät empatiaa tärkeänä osana onnistunutta vastaanottoa, ja sillä tiedetään olevan merkitystä myös kliinisiin hoitotuloksiin. Hollantilaisessa laadullisessa tutkimuksessa selvitettiin, miten empatia toteutui yleislääkärin vastaanotolla. Tutkimukseen haastateltiin viidessä ryhmässä yhteensä 28:aa potilasta, jotka olivat viimeisen vuoden aikana käyneet yleislääkärin vastaanotolla. Lisäksi 30:a yleislääkärää haastateltiin henkilökohtaisesti. Haastattelut nauhoitettiin. Tutkijaryhmä analysoi tulokset, ja esiin nousseet aiheet luokiteltiin.

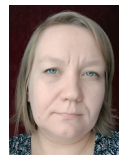
Vastaanottoympäristöön liittyvistä empatian esteistä tärkein oli potilaiden näkökulmasta muun henkilökunnan negatiivinen käytös esimerkiksi aikaa varatessa. Lääkärin näkökulmasta empatian osoittamista vaikeuttivat erityisesti vastaanoton keskeyttävät ulkoiset häiriöt kuten puhelimen soiminen. Riittämätön vastaanottoaika ja kiire olivat molempien osapuolten mielestä olennainen este empatian kokemiselle ja osoittamiselle. Vuorovaikutukseen liittyvistä tekijöistä potilaat kokivat tärkeinä empatian kokemisen esteinä lääkärin ylimielisen tai välinpitämättömän asenteen ja katsekontaktin puutteen. Lääkärin puolestaan oli vaikea osoittaa empatiaa, jos he kokivat, että kommunikaatio ei ole vastavuoroista tai avointa,

jos potilas ei luota lääkäriin tai käyttäytyy epämiellyttävästi. Myös erilaiset odotukset vastaanotolle estivät empatian toteutumista. Lisäksi lääkärit tunnistivat, että heidän omat henkilökohtaiset ongelmansa ja huolensa estivät empatian osoittamista potilaalle. (Derksen F ym. *Family Practice* 2018;35:203)

Yleislääketieteen erikoislääkäri hoitaa diabetesta erikoistumatonta tehokkaammin

Norjalaistutkimuksessa saatiin tietoa perusterveydenhuollon lääkäreiden ominaisuuksien yhteyksistä hoitosuositusten toteutumiseen tyypin 2 diabeetikoilla. Poikkileikkaustutkimukseen osallistui 277 perusterveydenhuollon lääkärää, jotka olivat hoitaneet yhteensä 10 082:ta diabeetikkoa vuonna 2014. Lääkärit vastasivat kyselyyn, ja potilaiden tiedot saatiin sairauskertomusjärjestelmästä.

Potilastiedoista analysoitiin suositusten mukaisen tutkimus- ja hoitoprotokollan toteutumista sekä tiettyjen mitattavien parametrien tasoa. Yleislääketieteen erikoislääkärit tutkivat potilailtaan muita lääkäreitä merkitsevästi useammin jalkojen kunnon, LDL-pitoisuuden, HbA_{1c}-pitoisuuden, glomerulusten suodatusnopeuden, verenpaineen, silmänpohjat ja painoindeksin sekä kysyivät tupakoinnista. Länsi-Euroopassa opiskelleiden ja Norjassa syntyneiden lääkäreiden potilaiden hoidossa oli myös jonkin verran eroja vertailuryhmiinsä nähden. Naislääkärit mittasivat potilailta merkitsevästi useammin verenpaineen, LDL-pitoisuuden, glomerulusten suodatusnopeuden ja tutkivat jalat, mutta mieslääkärit kysyivät naisia useammin tupakoinnista. Lisäksi havaittiin, että yleislääketieteen erikoislääkäreiden potilaiden systolinen verenpaine ja HbA_{1c}-pitoisuudet olivat merkitsevästi paremmat kuin erikoistumattomien lääkäreiden. (Tran A ym. *Scand J Prim Health Care* 2018;36:170)

PÄIVI KAHILA
Tampereen yliopisto ja
Ylöjärven perusturva